

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

Določbe odbora za sv. obrede z ozirom na cerkv. glasbo.

Gkaze, katere je bil Kristus dal svojim učencem pred svojim vnebohodom gledé vere in bogočastja, naj bi po Njegovem naročilu isti učenci izročili od njega ustanovljeni cerkvi; ona pa naj bi je zvesto varovala in se po njih ravnala. To je popolnem jasno vsakemu katoliku. Med onim verskim vodilom pa in med pravili za bogočastje z molitvijo in službo božjo je bistven razloček. Verska vsebina namreč se ni mogla niti smela po naredbi našega Zveličarja spremeniti, temuč morala je trdna in nespreminljiva ostati do konca dni. Nasproti pa je mogel način bogoslužnih činov, ki je skupno z besedo bogočastje ali ritus imenujemo, po časovnih in krajnih razmerah, različne oblike sprejeti, vendar pa, (kakor se samo ob sebi razume), vedno v popolnem soglasju ostati z nauki katoliške vere. Zato tudi vidimo, da je bilo gledé molitvenega in bogoslužnega reda danih mnogo ukazov, kateri so bili potem preklicani, kmalu razširjeni, kmalu omejeni: in ravno to obdaja našo religijo z ono zlatompretkano obleko, v kateri se sveti v najbogatejši razliki.

In dasitudi je res, da vsi cerkveni obredi niso z versko resnico ali dogmo v neposrednji zvezi, vendar so ž njo v najbližji dotiki ali vsaj prav mnogo pomorejo k veri in pobožnosti. Lepo se izrazi o tem Inocencij III. z besedami: „Pri teh svetih obredih je vse z božjimi skrivnostmi označeno, vse navdaja dušo z nadzemesko radostjo, vse vzbuja, goji in povišuje pobožnost.“ (In Prolog. Myster. sacr. Euch.)

Epifanij je toliko čislal cerkvene obrede, da je trdil, da so sredi temote in zmešnjav, katere razširja krivoverstvo, sveti cerkveni obredi ona žareča luč, ki nam daje razločevati bogoslužbene shode kristijanov od shodov krivovercev. (Lib. ult. adv. Haeres. n. 21 et seqq.) Tudi očete Tridentskega zbora je prešinjalo isto prepričanje; saj so izrekli izobčenje nad onimi, kateri obrede katoliške cerkve zasramujejo in zaničujejo.

Nič pa nam ne priča o pomenu, ki ga cerkev sama prisvaja svojim bogoslužbenim obredom, tako jasno kot to dejstvo, da je papež Sikst V. s konstitucijo *Immensae aeterni Dei* z dne 22. jan. 1587 postavil pri sv. stolu

poseben zbor, kateri naj čuva nad liturgičnimi obredi ter je ureja: zbor za svete obrede (S. R. C.). In prav ta zbor je od prvega svojega začetka dalje skozi vse čase izročeno mu službo z najnatančnejšo skrbjo izvrševal in vedno na to gledal, da se v bogoslužbene čine ni nič vtihotapilo, kar bi ne bilo popolnem pravilno; nič, kar bi se vseskozi ne strinjalo z versko resnico ali kar bi ne bilo prikladno z ozirom na vzvišenost religije. Odtod tudi ono skoro neizmerno število določb, ki je je imenovani zbor izdal od prvega začetka do naših dni in kateri so v svoji skupini prava zakladnica in orožnica za liturgične namene.

Toraj ni nič čudnega, marveč prav naravno je glede na važno stvar, da so se tekom časa lotili liturgije večji možje, le-te določbe zbora za svete zbirati in obelodaniti. Najimenoitnejši izmed teh pisateljev bil je Alojzij Gardellini, prisednik pri imenovani kongregaciji ter mašnik, kateri „gledé marljivosti, vere in liturgične izobrazenosti ni za nikomur zaostajal.“ Njegova zbirka določb, ki je od l. 1807. do 1827. na svetlo prišla, je obsegala v sedmih zvezkih vse ukaze S. R. C. od l. 1602., (ko je bil zbor začel posamezne naredbe uradno zapisovati), do l. 1826. Jožef de Ligne povečal je velikansko delo še z osmim zvezkom, obsegajočim določbe od l. 1827. do 23. sept. 1848.

Ko je pa Gardellinijeva zbirka v teku let vedno redkejša postajala in ker je S. R. C. navzlic vsemu spoštovanju do učenega pisatelja sprevideti morala, da se je — kakor pri vsakem človeškem delu — tudi tu marsikatera nenatančnost in napaka vrinila: napravila je sama novo, popolnejšo in natančnejšo izdajo svojih dekretov. Izšla je v štirih zvezkih od l. 1856. do 1857. in dobila pozneje še tri dodatke.

Že proti koncu l. 1891. pa je bil že tretji natis le-te poslednje zbirke razprodan, zato so od vseh strani popraševali po četrtem natisu. Toda zbor za sv. obrede in zlasti njen tedajšnji načelnik, kardinal Kajetan Aloisi-Masella, je bil te misli, da je boljše zbirko dekretov z novega natančno pregledati in jo tako preosnoviti, da bode po eni strani imela vse važnejše določbe po drugi strani pa da postane — ko se bode izločila manj potrebna tvarina — tudi manj obsežna in zato cenejša.

V to svrhu zaukazal je sedanji papež Leon XIII., kateremu je bil ta načrt jako všeč, naj se sestavi posebna komisija liturgije popolnem večjih môž, kateri naj bi skupno vsebino vseh dekretov in reskriptov, od S. R. C. kedaj izdanih, skrbno in vsestransko preiskali; že znane določbe pregledali, še ne razglašene obelodanili; poleg tega pa vse zastarane ter po danih razmerah nič več prikladne določbe od onih izločili, katere so pravilne, primerne in še dandanes pravokrepne. One naj bi se izpustile, te pa pridržale in ob enem vse pristojno popravilo, kar se popolnem ne strinja s sedanjimi liturgičnimi naredbami, ali kar je tekom časa oslabeledo.

Kar je ta komisija za dobro spoznala, da se spremeni, izročilo se je — seveda važnejše stvari — drugi komisiji, sestavljeni iz članov sv. kongregacije same; le-ta pa je imela od svoje strani odločevati, ali naj se oni predlogi sprejmó ali ne.

Sedem dolgih let je trajalo to trudapolno opravilo. Končno bilo je dovršeno velikansko delo in prišla sta na svitlo l. 1898. prva dva zvezka, leta 1900. pa tretji in četrti.

Kar daje ti novi izdaji prav posebno vrednost, je ta okolnost, da nosi na čelu potrjenje sv. očeta (z dné 16. febr. 1898.), kateri novo zbirko dekretov po svoji apostolski oblasti potrjuje in prvotno proglašá z izrecnim pristavkom, da se imajo ž njo vse dosedanje določbe, katere se s tu razglašeni ne ujemajo, razveljaviti — razen onih, katere obsegajo kak poseben odlog (indult) ali privilegij za posamezne cerkve.

Ta nova izdaja pravotnih določb S. R. C. — popolni naslov: *Decreta authentica Congregationis Sacrorum Rituum ex actis ejusdem collecta ejusque auctoritate promulgata sub auspiciis Ss. Domini nostri Leonis Papae XIII. Romae. Ex Typographia Polyglotta S. C. de propaganda fide. 1898. (1900.)*⁴ — je za vse, katerim je dolžnost skrbeti za cerkveno glasbo, največje važnosti. Hrani namreč veliko število določb gledé bogoslužbene glasbe, a je tudi za prihodnje čase poleg rubrik liturgičnih knjig edina stalna podlaga za rešitev dvomov gledé cerkvenih obredov. V nji je več starejših, nejasnih ali nasprotujočih si odlog izpuščenih in je tudi sv. stol vse prejšnje dekrete S R. C., kateri se s tu sprejetimi ne ujemajo, razveljavil, — tako da se bodo odslej citáti najvišje liturgične oblasti le po ti novi z največjo natančnostjo in skrbjo sestavljeni zbirki mogli navesti.

In prav zato jo je r. g. Josip Auer jako dobro pogodil, da je iz štirih zvezkov zgoraj navedene nove zbirke dekretov izbral one, kateri so kakorkoliže ozirajo na cerkveno glasbo, ter da jo je dal z višjepastirskim potrjenjem natisniti (pri Fr. Pustetu v Reznu) v primeroma mali knjigi 128 strani. Da je ta izvod kolikor mogoče v soglasju z izvirnikom ostal, je g. pisatelj omenjene dekrete kronološko ravrstil. Nemški prevod je nekoliko prostejši, tudi se je tu pa tam iz praktičnih ozirov nekoliko krajšalo, a le v nebitvenih stvareh; vendar pa se je povsod vestno gledalo na to, da se je smisel latinškega besedila natančno ohranila. Latinsko besedilo samo pa se je pri nekaterih določbah doslovno navedlo; le pri onih, katerih vsebina je v obče manj zanimiva in pomenljiva, se izvirnik ni ponatisnil, temuč le vsebina ob kratkem podala. Konci knjige je priloženo še kazalo krajev in reči, kar jo še posebno priporoča za praktično porabo.

Kratek pregled glasbe starih narodov.

Piše Fr. Kimovec. — (Dalje.)

Popolnoma drugačna je arabska glasba. Arabci niso imeli le navadne škale, ampak razdelili so posamezne tone na poltone in celo tretjinke so rabili. Njihovo teorijo so sprejeli Asirci in Perzijani.¹⁾

Arabci so tudi iznašli največ glasbil; naj omenim le gosli, harfo, citre, flavto, trobento, pavke in cimbale. Nekateri učenjaki sicer menijo, da so nekaj teh glasbil iznašli Egipčani. No, mi se ne bomo z njimi prepirali, ker nimamo

¹⁾ Natančnejša gl. „C. Gl.“ l. 1900 str. 19. nasl.: Glasba pri zahodnoazijskih narodih Babiloncih, Asircih, Judih, Perzih, Arabcih. Primerjaj tudi veliko delo Ambrosovo: Geschichte der Musik.

dovolj trdnih dokazov niti za prvo, niti za drugo trditev. Bolj verjetno je pač, da so izumili glasbila Arabci, to kaže njihova bujna fantazija in njihova še preveč razvita škala.

Indijci so šli še dalje in so razdelili ton celo na četrтинke. Samo ob sebi se ume, da se pri teh dveh narodih glasba kot umetnost ni mogla razvijati. Prvi in glavni vzrok je bil ta, ker se njihova bujno razvita škala ni dala vkovati v tesne sponе pravil in postav. Oviralı so jo pa tudi stari zakoni in stari napevi, katere so strogo čuvali svečeniki, da se ni vrnilo kaj novega v stare svete napeve, zlasti one, ki so jih rabili za službo.

Dasi pa je indijska glasba tako čudovito fantastična, vendar še ni popolnoma izmrla, vsaj značaj njen se nam je še ohranil in sicer v ciganski godbi. Kdo se ni čudil čudno slikovitim, drznim melodijam ciganskih gosli, kdo se ni napajal z opojnim vonjem drznih, bujnih, raznobarnih cvetek nebrzdane fantazije, kdo ni čutil, da ta cvetka ni vzkalila pri nas, čeprav se je razvila pod našim obnebjem? Ciganska godba se odlikuje po finih niansah in gibčnosti in lahkoti, prav kakor pravijo poročila o indijski glasbi.¹⁾

Egipčani so bili bolj okorni in počasni kakor Indijci ali Arabci. Zato je tudi njihova škala brez vseh lepšav in brez vseh nepotrebnih pristavkov; njihova škala je bila normalno razvita. Imela je cele tone in poltone, toda dalje Egipčani niso delili.

Da so imeli glasbo v veliki časti, razvidimo iz raznih spomenikov, kjer so naslikani celi zbori pevcev in godcev. — Med glasbili najčešče vidimo harfe, flavte in trobente.

Kot umetnost se glasba v Egiptu ni mogla razvijati in sicer iz različnih vzrokov. Najbolj so pač oviralı napredek egipčanski duhovniki, ki niso dopustili, da bi se bogovom na čast skladale nove pesni. Egipčanski pevci so se učili vedno le ene in iste pesni; v egipčanskih svetiščih so se glasili vedno eni in isti himni in ostali neizpremenjeni. Gorjé onemu, ki bi se bil drznil kaj prenejati in popravljati! A tudi razdelitev ljudstva v kaste ni gotovo nič pospeševala glasbe, ampak prejkone ovirala.

Pomenljiva je glasba starih Egipčanov zaradi tega, ker je določil Pitagora v Egiptu razmerje med posameznimi toni in intervali. Živel je 22 let v Egiptu kot ud tebajškega društva.²⁾ Grki so se tudi naučili od Egipčanov marsikatere himne in pesni. Že Herodot pripoveduje, da je slišal v Egiptu iste napeve, kakor na Grškem.

A ne le Grki, ampak tudi Izraelci so se učili pri Egipčanih; saj so bivali delj časa v Egiptu, in zato ni čudno, ako so se v marsičem ravnali po Egipčanih, ki so v mnogih stvareh prekašali pastirski narod Izraelcev.

¹⁾ Ciganska škala je v bistvu molovega značaja, a ima ponajveč zvečano kvarto, zmanjšano seksto in veliko, zvečano septimo; izpreminja torej zelo bistvene elemente, ne da bi pri tem pretresla škalo samo v temelju. Ker je dalje harmonija v tej glasbi le nekaj privesek in nastane le bolj slučajno, ji je prehod iz enega tonovega načina v drugega najlažja stvar na svetu in zato se napravi po navadi kar neposredno. Ves povdarek je tu v vodilni melodiji, in te ne morejo dovolj pregibati, okrasiti, obrabiti; neizrečno fino in lahko gibljiv ritem ji daje neprestano novo življenje in bujna floritura in ornamentika, pogosto v manjših tonih, kot so naši poltoni, ji daje nakit, ki daje bleščeči svetlobi in čudovitemu sijaju onih zvečanih intervalov pravi orientalsko razkošni in bujnoskrasotni značaj . . . (Dr. L. Nohl: Allgemeine Musikgeschichte, str. 14.)

²⁾ Prim. Ambros: Geschichte der Musik I. Bd. str. 377 nastl.

Da so Izraelci veliko peli, bodisi pri službi božji, bodisi izven nje, nam pričajo neštivilna mesta v svetem pismu. Pri službi božji so prepevali Davidove psalme, seveda ne kakor jih pojemo dandanes, vendar pa precej podobno. Dolge zloge so bolj povdarjali in zategovali, tudi posamezne besede so bolj krepko izgovarjali, kakor je bila ravno smisel stavka. Vse judovsko petje je bilo nekako podobno našemu recitiranju, le s tem razločkom, da niso peli vsega na enem in istem tonu. Peli so resno in počasi, tako, da je na poslušalce napravilo slovesen, skoro bi rekel skrivnosten vtis. Jaz si najlažje predočim vtis judovskega petja, ako poslušam koralno črno mašo.

Glasbila so imeli Izraelci večjidel taka, kakršna drugi narodi. Posebej bi bilo le omeniti magrefe. To so bile nekake orgle, ki so se jako daleč slišale. Drugi trdijo, da so bile to pavke, nekateri pa pravijo, da je bila to neka lopata v tempeljnu.

Judovska glasba je znamenita zlasti zaradi tega, ker je glavna podstava sedanjemu koralu. Seveda Izraelci niso imeli še posebnih pravil za glasbo, zato se pri njih kot umetnost ni mogla razvijati. Kot umetnost se je pokazala glasba še le pri Grkih. Pa ne smemo misliti, da je bila že razvita, ne, vsa grška glasbena umetnost so bili povečjem le poskusi, jako različni od naše umetnosti.

Kakor so se Grki odlikovali pred drugimi narodi v stavbarstvu, kiparstvu, pesništvu, slikarstvu, dramatiki in govorništvu, tako so jih prekašali tudi v glasbi. Drugi narodi niso umeli vselej pravih pojmov o glasbi, niso se brigali veliko za njen razvoj. In tudi oni, ki bi bili radi kaj napredovali v glasbi, so pogosto zašli na napačna pota. Ti so prezrli kaj važnega, drugi so upoštevali preveč postransko in tako zanemarjali glavne stvari. Zato pa tudi niso nič posebnega dosegli.

Tudi Grki so precej časa tavalili v temini in poskušali to in ono; po dolgem iskanju pa so prišli do prave poti. Seveda niso veliko dosegli, toda vsaj začetek umetnosti kaže njihova glasba.

Razvoj grške glasbe bi lahko delili v štiri dobe. Prva doba sega nekako do l. 1000 pr. Kr.

Druga doba obsega čas od l. 1000 do začetka 6. stoletja pr. Kr.

Tretja doba obsega 6. in 5. stoletje pr. Kr.; to so cvetna leta grške glasbe.

Četrta doba obsega čas od peloponeške vojske naprej. V tej dobi je propadala grška glasba.

Iz prve dobe imamo jako malo poročil, vsega, kar vemo o tej dobi, je tako malo, da si ne moremo nič določenega predstavljati o glasbi tega časa.

Vse, kar nam je ostalo, je tako prepleteno z mitničnimi okraski, da se ne dá resnica vselej ločiti od pravljice. Glasba je služila skoro izključno le službi božji. Vendar pa so se že tedaj prepevale pesni, ki so opisovale junaške čine bogov in junakov. Glasbila so bila tedaj bržkone še jako malo v rabi, zakaj o njih ne nahajamo poročil. Pač pa so bržkone že v tej dobi hodili po Grškem pevci, takozvani rapsodi, recitujoč stare junaške pesni.

Od l. 1000 naprej je začela grška glasba precej napredovati. Nastopili so celi zbori pevcev, pri narodnih igrah so tudi glasbeniki kazali svojo umet-

nost; pri olimpijskih igrah so smeli tekmovati med seboj. V Atenah so se izkušali ob panatenejskih svečanostih v umetnosti. Periklej je dal pozneje sezidati za glasbene boje celo poseben prostor, takozvani odejon.

V tej dobi se niso prepevale le epske pesni, ampak takozvani eodi (*ᾠδοί*, pevci) so hodili po deželi in prepevali lirske pesni. Pa tudi umetniki na glasbila, na kitaro in flavto so nastopali. Najstarejši znani umetnik na flavto je bil Sakad, ki je premagal pri pitijskih igrah vse svoje nasprotnike. Živel je okoli leta 580. pr. Kr. Še starejši kot ta je lirik Arhiloh; pel je jambe in navdušene ditirambe. Slovel je okoli l. 688. pr. Kr.; bil je tako čislán, da se nahaja njegova podoba skupaj s Homerjem.

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Ijubljane. (Repertoar cerkvenih skladb na koru stolne cerkve.) Odšteví skladbe, katere počivajo v arhivu v zasluženem miru, izvajajo se naslednje skladbe: Latinskih maš (vokalnih ali z orglami ali pa z orkestrom) čez 70, ki so jih zložili: Bauer, Benz, Bröer, Brosig, Cannicciari, Ett, Ant. in Jos. Foerster, Gallus, Greith, Gruber, Hahn, Haller, Hasler, Hladnik, Horák, Hribar, Joos, Kaim, Kempfer, Koenen, Kravučke, Mettenleiter, Mitterer, Nešvera, Palestrina, Rampis, Santner, Schaller, Schöpf, Schweitzer, Skubersky, Stehle, Stein, Škroup, Uhl, Witt, Zangl.

„Requiem“ 15: Bauer, Bibl, A. Foerster, Greith, Gruber, Haller, Hladnik, Hribar, Mettenleiter, Obersteiner, Panny, Renner, Santner, Schenk, Stein.

„Te Deum“ 13: A. Foerster, Gruber Kempfer, Molitor, Witt.

Gradualij, ofertorij in zraven še drugih motetov okoli 200, „Tantum ergo“ kakih 90. Preveč prostora bi bilo treba, posebej navajati skladatelje ali zbirke, iz katerih se jemlje tvarina; naj stoje tukaj samo večje zbirke: „Lauda Sion“ 150 skladb raznih skladateljev, izdal Emil Nikel; 47 gradualij de tempore, 60 de communi etc., izdal Ant. Foerster. K temu pride še precej veliko število drugih skladb, kakor Asperges me, Vidi aquam, O salutaris hostia i. t. d. raznih skladateljev iz „Cerkv. Glasbenika“ in od drugod.

Slovenske pesmi pri tihih mašah se pojo iz Cecilije, iz zbirk Greg. Biharja, Ang. Hribarja, Hug. Sattnerja in drugih slovenskih skladateljev, ter iz Cerkv. Glasbenika.

Iz Ihana pri Domžalah. — (Naša glasba nekđaj in sedaj.) Spominjam se še nekoliko, da je bilo pred nekaj leti v „Glasbeniku“ brati precej ostra obsodba pevskega kora ihanskega, češ, da je v tej cerkvi pri presv. daritvi trivijalna, mehkužna „fidel“ in „dudel“ glasba: orgljanje nepravilno — petje poskočno — popolno nevredno svetega kraja, in še kaj drugega.

Ni namen tem vrsticam, zagovarjati necerkveno glasbo minulih let, če tudi se je vršila na našem koru, bila je res prava gnjusoba razdejanja na svetem mestu*, dostikrat naravnost „nečista“ i slabe posledice se še sedaj čutijo med tukajšnjim ljudstvom, a — hvala Bogu — reči morem in moram, bilo je — danes je naš pevski kor prenovljen in omlajen, kakor se v pomladnem času prenovi in omladi vsa krasna božja narava. Prebivavcem tukajšnjim ne manjka naravne sposobnosti za petje, niti moškim niti ženskam — treba je bilo le voditelja, kakeršnega smo dobili v osebi sedanjega pevovodje, kateri se popolno zavéda, da je enako lepa in važna služba pevovodje cerkvena služba. Tekom jednega leta prenovil se je naš pevski kor do cela. Sicer se ni izgnala z našega kora mila slovenska pesen, vedno še čujemo domače pesmi stare i nove pri navadni službi božji, a kedar je peta slovesna sv. maša, je glasba liturgična, prav po zahtevi sv. katoliške cerkve. Vso glasbo v

naši cerkvi pa, naj je slovesna ali neslovesna, prevéva skozi in skozi duh cerkveni i ne vzbujá raznotere strasti človekove, nego vpokojuje; taka, ki srce človekovo očiščuje ter njegovega duha dviguje proti nebu, kratko, sedaj imamo glasbo, ki obrača pozornost ljudstva na altar, a ne od altarja na kor.

Za podrobnost naj navedem, kaj se je pelo na praznik sv. Jožefa, ki je radi neke stare bratovščine eden najveselejših in znamenitih praznikov za našo župnijo:

Pri prvi sv. maši: „Tantum ergo“ „Genitori“ P. Angelik Hribar št. 22. Maša iz „Slava Bogu“ 19. Pri darovanju: Sv. Jožef svojega Očeta iz „Lire Sij.“. Po povzdigovanju: „Jezusa ljubim — iz „Slava Bogu“. Pri darovanju okoli altarja: stare bratovščine sv. Jožefa stari napev (neznán sklad.).

Pri sv. maši ob 10. uri: „Tantum ergo“, „Genitori“, Dan. Fajgelj, op. 25. št. 5. — Introitus in Communis koral; missa Sacratissimi Rosarii. B. M. V. zl. Ignacij Hladnik; Graduale: „Beatus vir“. Ant. Foerster; offertorium: „Veritas mea“, Dr. Fr. Witt; responsorije četveroglasno brez orgel, Ant. Foerster.

Lahko bi še omenil mnogo lepih novejših skladéb, ki so se pele v postnem času, o velikem tednu, ali o velikonočnih praznikih, toda za danes sklenem potrebno izjavo o glasbi v naši cerkvi želeč, da se po odstranjenih nekaterih nedostatkih pevskega kora, ki so začetkom neizogibni, dospné do vedno višje popolnosti.

Fr. M.

Iz Gorice. — Za samostansko cerkev čč. gg. Uršulink v Gorici nameravajo napraviti večje nove orgle na dva manuala. Stare, popolnoma dobro ohranjene orgle te cerkve se torej prodajo za 600 gld. Te orgle imajo v manualu 10, v pedalu pa 2 spremena; so jako milega pa krepkega glasu in so v Gorici in v bližnji in v daljni okolici na prav dobrem glasu. Lansko leto so dobile te orgle popolnoma nov principal, novo violo novo mehovje in novo koščeno klaviaturo, kar je stalo nad 300 gld. Ker je tudi zunanje lice teh orgel v kinč cerkvi, zato se toplo priporočajo vsem preč. cerkvenim predstojništvom, katera bi takih orgel potrebovala. Orgle se oddajo tudi na obroke.

Fajgelj.

Razne reči.

Nj. eminencija kardinal Andrej Steinhuber, od l. 1897. pokrovitelj občnega Cecilijinega društva za Nemško, Avstro-Ogersko in Švico obhajal je dne 19. aprila v Rimu 50letnico svojega mašništva. V ta namen priredila je tamošnja nemška, avstrijska in švicarska kolonija v cerkvi dell' Anima veliko slavnost; tajnik Congr. Indicis, dominikanec P. Esser je imel slavnostni govor, vodja Anime, dr. Nagl slovesno sv. mašo ob asistenci Germanikov, knezoškof brixenski Aichner pa je zapel „Te Deum“, kateremu je sledilo čestitanje raznih dostojanstvenikov v žagredu. Pri slavnostni akademiji zlatomašniku na čast proizvajal se je Koenenov oratorij „Der hl. Bonifacius“ z živimi podobami v Germaniku. — Daj ljubi Bog nj. eminenciji, da bi mogel še mnogo let delovati za čast božjo, v prid sv. cerkve in povspéh Cecil. društva!

† Dne 16. maja je umrl v Mariboru č. g. stolni vikarij Ludovik Hudovernik ter bil 18. t. m. ob udeležbi nad 70 duhovnikov in neštete množice ljudi na mestnem pokopališču pokopan. Z njim je izginil izmed nas blag mož, ljub prijatelj in odličén glasbenik. Spomin njegovemu delovanju, pokoj njegovi duši!

† Dne 8. maja t. l. je umrl na Dunaju najstarejši aktiven glasbenik na tem svetu, kapelnik pri sv. Stefanu g. Gotfrid pl. Preyer, star 94 let. Dne 2. februarja vodil je še petje pri slovesni maši v stolnici, pri kateri je bil nastavljen od l. 1853. Bil je še učeneč Sechterjev. občeval je s Fr. Schubert-om ter skladal za svet in cerkev; za poslednjo kakih 20 maš, nad 80 gradualov., ofortorijev, himnov in antifon, 4 rekvieme i. dr. seveda v „dunajskem genu“. Ker je rajni oviral, da v prvi cerkvi cesarstva dostej ni mogla dobiti vstopa prava „cerkvena“ glasba, bodo merodajni krogi vsaj zdaj skrbeli, da ne bodo še dalje pred cerkvijo stala in zaman zahtevala svojih pravic. R. I. P.

Znani skladatelj, frančiškan P. Hartman bođe na Apolinaru (Seminario Romano) v Rimu učil glasbo in posebno koral. Naj bi le imel mnogo vspeha pri Italijanih!

Oglasnik.

Missa in hon. s. Joseph 4 voc. aequal. (Rev. domino doctori Joseph Lesar, s. theol. professori etc.) auctore Franc. Kimovec. Cena autografovani partituri 1 K. Dobiva se pri skladatelju v semenišču in v kat. bukvarni. Sad marljivega delovanja, ki si ga je skladatelj kot pevec, organist in zborovodja v Alojznici pridobil; poleg tega je privatni poduk v harmoniji mladeniško fantazijo estetično izobrazil in tako je postala uže večja skladba dozorelo delo, katero dela g. skladatelju čast. Skladba je vseskozi v cerkvenem duhu zložena, ne pretežka in kratka ter v navadnem obsegu moškega zbora.

Missa in hon. s. Laurentii M. 4 voc. aequal. auctore Stanislavo Premrl. Cena autografovani partituri 1 K. Dobiva se pri skladatelju v semenišču in v kat. bukvarni. Kakor prejšnje, je tudi le-te maše skladatelj naročnikom našega lista iz prilog dobro znan. Njegovo prvo večje delo ima vse dobre lastnosti, ki jih zahtevamo od cerkvenih skladb. Izvzemši konec „creda“, kjer se zahteva od 1. tenora visoki „b“, ima cela maša zmeren obseg glasov: le sem ter tja utegne kak harmonični postop delati pevcem nekoliko težave.

O sacrum convivium. 36. obhajilnih, presv. Reš. Telesa in Srca Jezusovega pesmi zl. Ign. Hladnik op. 39. Cena v katoliški tiskarni jako lepo natisnjene partiture 4 krone, posamezni glasovi po 40 h. Založil skladatelj. (Poklanja prečastitemu gospodu kanoniku mons. Matiji Jeriha). Nekaj pesmic je ponatisnjenih iz starih zvezkov. V celoti veje povsodi dostojni cerkveni duh, tudi je harmonična uprava trezna in gladka takó, da to zbirko cerkvenim zborom radi priporočamo.

„Laudate Dominum in organo“. Inventiones 3 et 4 vocom organo vel harmonio pulsandae auctore Franc. Walczynski, ecclesiae cathedralis Canonico op. 17. Tarnoviae. Sumptibus auctoris. Zbirka 25 izbornih skladbic za orgle ali harmonij v lahkem zlogu. Ena lepša nego druga, vse so jako melodične in vendar popolnoma cerkvene ter originalne. Kdor si hoče spodbuditi svojo fantazijo za spretno improvizovanje, naj proučuje to lepo zbirko. Cerkv. Glasbenik je, kakor znano, prinesel lani tega odličnega skladatelja, gospoda kanonika 19 lepih skladbic pod imenom „Laudes eucharisticae“.

Naše priloge.

K prilogi št. 9. 1. 1. (Nagrobica). Ker bi bila morda za marsikak zbor nekoliko previsoka in preutrudljiva, se lahko poje v Es-dur. Da pa more potem II. bas izhajati, naj se izpremeni začetek v basu tako-le v Es-duru):

drugo ostane, kakor je pisano; le v končnem akordu je dovolj, ako poje drugi bas le zgornji es (v Es-duru).

Gosp. pesnik Al. Merhar je v svoji prijaznosti tudi napravil še nove tekste enega za pred hišo in enega mesto prejšnjega za na grob. Glasita se tako-le:

Pred hišo:

Izpred praga tuje hiše
varna se mi dviga pot:
gori v rodni sveti Sion
danes kliče me Gospod.
Jutri se bo vam odklenil
dom očetovskih dobrot;
izpred praga tuje hiše
danes mene vodi pot!

Na grobu.

Pregloboka ni gomila,
previsok ni sveti raj,
da združitev zlati časi
ne bi mogli več nazaj.
Tiho, tiho, gorki vzdih,
spremenite se v smehljaj:
Pregloboka ni gomila,
previsok ni sveti raj . . .

Današnjemu listu je pridana 5. številka priloge.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gujezda**. — Odgovorni vrednik glash. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga *Cecilijino društvo*. — Tiska *Zadružna tiskarna* v Ljubljani.